

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

[Redacted]

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 7 juli 2022
Betreft Antwoord op uw e-mailbericht van 16 juni 2022

Onze referentie

BS2022016266

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Geachte [Redacted]

Hiermee reageer ik op uw e-mailbericht van 16 juni jl. gericht aan de vaste commissie voor Defensie en mijzelf.

U deelt in het bericht uw bezorgdheid en boosheid over de mededeling in de Kamerbrief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) van 28 april 2022 over het uitstel van de inwerkingtreding van de Regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB) (Kamerstuk 25 883, nr. 429).

Daarnaast bent u van mening dat er meer kennis op de werkvloer nodig is over carcinogene (kankerverwekkend), mutagene (genetische verandering veroorzakend) en reproductietoxische (giftig voor de voortplanting en/of het nageslacht) bedrijfsstoffen (CMR-stoffen) en dat deze stoffen vervangen zouden moeten worden door minder schadelijke stoffen. Een andere grote zorg van u zit bij het vaststellen of sprake is van een beroepsziekte die onder de TSB valt en of daarvan aannemelijk is dat de aandoening in overwegende mate het gevolg is van blootstelling aan gevaarlijke stoffen. U geeft aan dat Defensie nalatig is geweest in het archiveren van personeels- en medische dossiers. U geeft daarbij aan dat het opvragen van medische informatie bij Defensie zo'n één tot twee maanden duurt. Uw vraag is hoe er dan wordt gekeken naar het causaal verband.

Ik waardeer uw betrokkenheid bij deze belangrijke onderwerpen. Hieronder ga ik in op de zorgen die u heeft geuit in uw brief. Eerst ga ik in op uw opmerkingen rond de TSB en personeels- en medische dossiers, daarna op de huidige stand van zaken omtrent het werken met CMR-stoffen.

TSB

Deze regeling biedt slachtoffers middels een eenmalige financiële tegemoetkoming een maatschappelijke erkenning voor hun beroepsziekte. U spreekt uw ongenoegen uit over het uitstel voor de inwerkingtreding van de TSB en vreest voor een uitstel van meer dan een jaar, terwijl jaarlijks rond de 3000

mensen komen te overlijden door werkgerelateerde blootstelling aan gevaarlijke stoffen en er nog veel meer ziek worden. Over het uitstellen van de inwerkingtreding van de TSB is op 27 juni jl. door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer en in de media bericht dat de TSB op 1 januari 2023 in werking treedt voor drie beroepsziekten. In de brief van 28 april jl. heeft de minister laten weten dat een start van de TSB per 1 juli 2022 niet mogelijk bleek omdat het opstarten van de ketensamenwerking, het uitwerken van de werkprocessen en de benodigde ondersteunende systemen meer tijd vragen. Er worden geleidelijk meer stoffengerelateerde beroepsziekten toegevoegd aan de regeling. Nu er een ingangsdatum is vastgesteld voor de TSB, komt er zicht op erkenning voor de slachtoffers van stoffengerelateerde beroepsziekten.

Personeelsdossiers

Over de stelling dat Defensie nalatig is geweest bij het archiveren van personeelsdossiers kan ik u verwijzen naar de kamerbrief van 18 januari 2018 (Kamerstuk 34 775 X nr.76), waarin is ingegaan op het verzoek van de vaste commissie voor Defensie van 22 december 2017 om te reageren op de berichtgeving van Zembla in de radiuitzending van Nieuws BV van 21 december 2017 [REDACTED]

Ik wil benadrukken dat het ontbreken van een blootstellingsformulier in het personeelsdossier geen beletsel is om in het geval van blootstelling aan chroom-6 of andere stoffen Defensie aansprakelijk te stellen, of in het geval van chroom-6 een beroep te doen op de Regeling Uitkering Chroom-6 Defensie. Zodra de TSB in werking treedt, zal duidelijk zijn welke eisen worden gesteld om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming. Overigens zal Defensie uiteraard - waar mogelijk - desgevraagd informatie verstrekken over de werkomstandigheden als die gevraagd wordt in het kader van een beroep op de TSB.

Medische dossiers

Voor militairen is het in principe verplicht dat zij gebruik maken van artsen binnen Defensie. Het klopt dat het opvragen van medische informatie de nodige tijd kost. Ook Defensie heeft zich daarbij echter te houden aan de richtlijn van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG), die stelt dat de aanlevertijd van gegevens uit een medisch dossier maximaal drie maanden mag zijn. Dit lukt vrijwel altijd. De door u gestelde nalatigheid in archivering van de medische dossiers is mij niet in brede zin bekend. Helaas blijft het mogelijk dat niet altijd alle informatie terug te vinden is en zullen er inderdaad dossiers verkeerd gearchiveerd zijn of verloren zijn geraakt. Maar ook hiervoor geldt dat het de vraag is of dit de beoordeling negatief zal beïnvloeden. Er is namelijk ook van de huidige situatie een medisch dossier bij de behandelend arts(en) van Defensie of bij civiele artsen. Net als voor de personeelsdossiers, geldt dat zodra de TSB in werking treedt, duidelijk zal zijn welke eisen worden gesteld om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming. Daar kan niet op worden vooruitgelopen.

Huidige situatie

Mede door vragen van u en andere partijen heeft Defensie haar verantwoordelijkheid voor het veilig werken met gevaarlijke stoffen de laatste jaren steeds beter ingevuld. Dat blijkt ook uit de handhaving door de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA, voorheen I-SZW) die het inspectietraject bij de drie onderhoudsbedrijven van Defensie, waaronder het Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW) [REDACTED], heeft beëindigd. De NLA heeft dit besluit genomen omdat hen duidelijk is geworden dat commandanten hun verantwoordelijkheid voor de veiligheid nemen, dat de risico's van het werken met gevaarlijke stoffen worden beoordeeld met de Nadere Inventarisatie Gevaarlijke Stoffen en omdat is aangetoond dat structureel wordt beoordeeld of CMR-stoffen kunnen worden vervangen. Indien mogelijk gebeurt dit ook door onze Defensie Materieel Organisatie. In haar brief van 4 mei 2022 aan de Commandant LCW schrijft de NLA "Ik heb geconstateerd dat u de nodige inspanningen heeft verricht en nog zal verrichten om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot de blootstelling van personen aan gevaarlijke stoffen. De organisatie van de werkzaamheden met betrekking tot dit traject heeft u adequaat vorm gegeven en daar waar nodig heeft u dit geborgd binnen uw bedrijf." De brieven van de NLA over dit onderwerp plaatst Defensie op haar website¹.

De voormalig staatssecretaris, mevrouw Visser, en de toenmalig commandant van het LCW, hebben met u gesproken over onze aanpak op 12 februari 2021. De aanpak en voortgang zijn ook beschreven in de brief van Defensie aan de Tweede Kamer van 31 mei 2021 (Kamerstuk 35 570 X, nr. 92) samen met de beleidsreactie 'RIVM-onderzoek naar blootstelling aan chroom-6 en arbeidsomstandigheden op defensielocaties' (kenmerk 35570-X-92/2021D22480). Daarnaast is tijdens het webinar van 2 juni 2021, waaraan u deelnam, uitgelegd door de plaatsvervangend commandant Luchtmacht en de Directeur Veiligheid.

Daarbij gaat Defensie door met het beleid om te komen tot zoveel mogelijk "stofvrij werken" volgens de S-T-O-P-strategie (Substitutie, Technische voorzieningen, Organisatorische maatregelen en Persoonlijke bescherming). Hierbij helpt dat we de kennis op de werkvloer (blijven) verhogen door het verplicht volgen van e-learnings over het veilig werken met gevaarlijke stoffen door leidinggevend en medewerkers, maar ook door het opleiden van bedrijfsveiligheidsmedewerkers tot arbeidshygiënist. Met technische maatregelen zoals het vervangen van de spuitcabines bij de luchtmacht en het verbeteren van gereedschappen en afzuiging zorgen we er voor dat de bescherming van het personeel wordt verbeterd indien met gevaarlijke stoffen moet worden gewerkt. U noemt ook de wettelijke vervangingsplicht voor CMR-stoffen, bedoeld om zo veel als mogelijk deze stoffen uit te bannen zodat er ook geen blootstelling kan ontstaan waar het personeel tegen moet worden beschermd. De Defensie Materieel Organisatie is versterkt met extra functionarissen die als taak hebben structureel en systematisch te beoordelen of het toepassen van een bepaalde CMR-stof noodzakelijk is en om deze stoffen te vervangen door minder schadelijke stoffen. Dit gebeurt ook, zoals ook de Nederlandse Arbeidsinspectie heeft geconstateerd, met als duidelijk voorbeeld het toepassen van minder chroom-6-houdende verfsystemen op vliegtuigen. Zo is de C-130 inmiddels voorzien van een chroom-6-vrij verfsysteem.

¹<https://www.defensie.nl/onderwerpen/personeelszorg/gezondheidsonderzoeken/handhavingsbrieven-i-szw>

Organo Psycho Syndroom (OPS)

U schrijft dat u contact heeft gehad met het OPS-loket. Via dit loket kunnen mensen die als werknemer aan oplosmiddelen zijn blootgesteld en daardoor de ziekte OPS/*chronic solvent-induced encephalopathy* (CSE) hebben gekregen, een aanvraag indienen voor een tegemoetkoming van de overheid. U merkt op, naar aanleiding van een gesprek dat u had met een medewerker van het OPS-loket, dat zij nog niet weten of zij als organisatie toegevoegd worden aan het landelijk expertisecentrum voor stoffen gerelateerde beroepsziekten. In de brief van SZW van 27 juni jl. is aangegeven dat een van de beroepsziekten waarmee wordt begonnen, CSE is.

Tweede Kamer

De vaste commissie voor Defensie heeft mij laten weten graag voor het reces een reactie op uw e-mailbericht te ontvangen, vandaar dat ik hen per gelijke post een kopie van deze brief stuur, waarin uw persoonlijke gegevens niet zichtbaar zijn.

Ik vertrouw er op dat ik u met deze brief nader heb geïnformeerd over de stand van zaken van de huidige werkwijze en naar ik hoop heb ik hiermee een deel van uw zorgen weg kunnen nemen. Ik realiseer me dat dit (nu) niet op alle punten mogelijk zal zijn, maar ik verwacht dat de inwerkingtreding van de TSB voor meer duidelijkheid zal zorgen.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

mr. drs. C.A. van der Maat